

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3517/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 20.Szef.65/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 121–122. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) útján a Fővárosi Törvényszék 20.Szef.65/2017/2. számú végzése ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt és kérte annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését.
- [2] Az indítványozó kezdeményezte továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban Szabs. tv.) 121–122. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését az Abtv. 41. §-a alapján, mivel sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1), (3), és (7) bekezdését.
- [3] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó ellen szabálysértési eljárás indult közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése miatt.
- [4] A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 2017. szeptember 15-én az Szabs. tv. 118. § (1)–(2) bekezdése alapján meghallgatás nélküli eljárásban hozott 11.Sze.17.111/2017/5. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó – a Szabs. tv. 171. § (1) bekezdésébe, valamint a közúti közlekedés szabályiról szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 21. § (1) bekezdésébe ütköző – szabálysértést követett el és pénzbírságot szabott ki vele szemben.
- [5] Az indítványozó tárgyalás tartását kérte. A PKKB a 2017. november 30-án tartott tárgyaláson meghozott 11.Sze/20.801/2017/6. számú végzésében a meghallgatás nélküli eljárásban hozott végzést hatályában fenntartotta. A végzést a bíróság a szóbeli tárgyaláson szóban indokolta. A tárgyaláson az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy a jogorvoslat ügyében még nem tud nyilatkozni, ezért igénybe kívánja venni a fellebbezés előterjesztésére nyitva álló nyolc napos határidőt. Az indítványozó kérte továbbá, hogy a bíróság elektronikus úton küldje meg neki a jegyzőkönyv másolatát, amelyet 2017. december 30-án kapott kézhez, a jegyzőkönyvhöz a bíróság nem csatolta a külön íven szövegezett és csatolt végzést és annak indokolását.
- [6] Időközben – figyelemmel a nyolc napos határidőre – 2017. december 5-én az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a PKKB előtt, amelyben hangsúlyozta, hogy a támadott végzés indokolása ismeretének hiányában a fellebbezés lényegi elemeit a későbbiekben – az indokolás megismerése után – egy kiegészítő iratban tudja csak kifejezni. A végzés kézbesítésére a fellebbezésre nyitva álló határidő lejárt előtt nem került sor.
- [7] A másodfokú végzést a Fővárosi Törvényszék 2018. január 9-én hozta meg, azt az indítványozó állítása szerint 2018. január 15-én kézbesítették részére. A kézbesítés tértivevény nélkül történt. Az elsőfokú eljárás során hozott végzés kézbesítésére ekkor sem került sor: azt, és a másodfokú végzést „hivatalosan” 2018. január 24-én személyesen vette át a PKKB kezelőirodáján. Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitvaálló 60 napos határidőt is inntől kel számítani. Hangsúlyozta azonban az indítványozó, hogy az indítvánnyal támadott döntés meghozatalától számítottan is a 60 napos határidőn belül terjesztette elő indítványát.

- [8] 3. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését is sérti. A másodfokon eljáró bíróság ugyanis úgy hozta meg döntését, hogy a fellebbezés indokolása nem állt rendelkezésre. Ennek az oka pedig az volt, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta kézbesíteni az indítványozó részére az elsőfokú végzést annak indokolásával. Ezt az indítványozó a fellebbezésében jelezte, ennek ellenére a másodfokú bíróság úgy hozott jogerős döntést, hogy a fellebbezés indokait nem ismerte, megállapította az indítványozó felelősségét és büntetést alkalmazott vele szemben, kizárólag az elsőfokú végzésre alapozva döntését. Az indítványozó érvelésében több helyen is hivatkozott a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának 2015.EL.II.H.13.SZABÁLYSÉRTÉS-37. számú véleményére (a továbbiakban: Vélemény).
- [9] 3.1. Az indítványozó szerint a támadott végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, vagyis a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti. Az elsőfokú eljárásban hozott végzés és annak indokolása ugyanis nem állt a rendelkezésére a fellebbezése előterjesztésére nyitva álló határidőn belül, ezért a fellebbezését a végzés indokolása ismeretének hiányában kellett előterjesztenie.
- [10] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a bírósági döntések kézbesítése nem szabályszerűen történt a részére. A kézbesítésre a Szabs. tv. 89. §-a, valamint – a Véleményre hivatkozva a Szabs. tv. 29. § (1) bekezdése és 47. § (5) bekezdése alapján – a büntetőjogi normák vonatkoznak. Erre tekintettel álláspontja szerint az olyan esetekben, amikor eljárási kérdésben a szabálysértési jogszabályi rendelkezés hiánya nyilvánvalóan jogalkotási hibán alapul, a büntető eljárásjogi szabályok értelemszerűen alkalmazhatók. Álláspontja szerint a Szabs. tv. megfelelően szabályozza a kézbesítést. Ugyanakkor az írásbeli indokolás szabályai hiányoznak a Szabs. tv.-ből, akárcsak a másodfokú tanácsülés előkészítésének szabályai, ami előírná annak vizsgálatát, hogy a bíróságnak rendelkezésére áll-e a fellebbezés indokolása, illetve a fellebbező fél felhívására vonatkozó kötelezettség.
- [11] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése, vagyis a védelemhez való jog sérelme az indítványozó szerint abból fakad, hogy számára nem biztosították a vele szemben érvényesített büntetőjogi igény megismerését, arról álláspontját nem fejthette ki. A védelemhez való jog körében ezek a részjogosítványok alkotmányos védelmet élveznek az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján. Az indítványozó hangsúlyozta ezzel összefüggésben is a szabálysértési jog büntetőjogi jellegét (bagatell büntetőjog), melyet a Vélemény és az Alkotmánybíróság ide vonatkozó gyakorlata is elismer. Ezért álláspontja szerint a védelemhez való jog büntetőjogban érvényesülő részjogosítványai a szabálysértési eljárásban is annak megfelelő alkotmányos védelmet élveznek. Álláspontja szerint az első- és másodfokú bíróság mulasztása vezetett a védelemhez való joga korlátozására. Az elsőfokú bíróság azáltal, hogy elmulasztotta kézbesíteni számára a végzést, annak indokolásával, nem tudott megfelelően védekezni a fellebbezés során. A másodfokú bíróság nem észlelte az elsőfokú bíróság mulasztását és nem tette saját eljárásában lehetővé, hogy az indítványozó észrevételeit kifejthesse a végzés indokolása alapján. Ezért a támadott végzés sérti a védelemhez való jogot.
- [12] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti a támadott döntés, mivel a hatékony jogorvoslati jog gyakorlásának feltétele, hogy a fél előadhassa jogorvoslata indokait. Ezzel azonban nem tudott élni az indítványozó az elsőfokú döntés indokai ismeretének hiányában. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró bíróság azzal, hogy nem tett kísérletet sem az indítványozó nyilatkoztatására, illetve anélkül bírálta el a fellebbezést, hogy annak indokai megismerésére megfelelő kísérletet tett volna, kiüresítette az indítványozó hatékony jogorvoslat-hoz való jogát. Ezt igazolja az a tény is, hogy a másodfokon eljáró bíróság végzése nem a fellebbezést bírálta el, hanem kizárólag az elsőfokú bíróság végzésére reflektált.
- [13] Az indítványozó szerint a döntéshozatal háttérében a Szabs. tv. szerinti eljárási határidő betartása állt [Szabs. tv. 122. § (1) bekezdés], s az eljárás gyors befejezése az indítványozó szerint legitim jogalkotói cél, azonban ennek érdekében az indítványozó hatékony jogorvoslat-hoz való jogának korlátozása nem volt szükséges. A másodfokú bíróságnak szerinte lehetősége lett volna határidőben felhívni az indítványozót fellebbezése okainak kifejtésére és egyúttal az eljárási határidők betartására is. Az indítványozó szerint a harmincnapos határidő esetleges kismértékű túllépése sem sértette volna az alkotmányos célt, ha arra az eljárás alá vont alapvető jogainak védelme érdekében került volna sor. Ezért a jogorvoslat-hoz való jog korlátozása nem felelt meg a szükségesség követelményének, így a végzés sérti a jogorvoslat-hoz való jogot. Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy mivel a korlátozásra nem egy másik alapjog, hanem egy elvont alkotmányos cél – az eljárás gyorsítása – érdekében került sor, a jogorvoslati jog korlátozása az arányosság követelményének sem felelt meg.

- [14] 4. Az indítványozó az Abtv. 28. §-ára hivatkozással kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a „bírói döntés meghozatalához vezető eljárás során alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatát is folytassa le”, és az Abtv. 41. §-a alapján semmisítse meg a Szabs. tv. 121. §, 122. § és 123. §-t (az indítvány tartalma szerint 121–122. §-t).
- [15] Az indítványozó szerint a Szabs. tv.-ben hiányoznak azok a törvényi garanciák, amelyek megelőzhetnék volna a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét. A szabályozás hiányossága mellett annak zavarosságára, valamint a koherencia hiányára hivatkozott. Kifejtette, hogy a szabályozásból hiányzik a fellebbezés bejelentése és annak indokolása közötti különbségtétel, és az ennek megfelelő szabályozás, hiányoznak a másodfokú tanácsülés előkészítésének szabályai, így az arra vonatkozó rendelkezés, hogy a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy rendelkezésre áll-e a fellebbezés indokolása, s amennyiben nem, annak kiegészítésére kell felhívni a fellebbező felet. Hiányzik továbbá az arra vonatkozó rendelkezés, hogy a tanácsülésről a bíróságnak értesítést kell küldenie, valamint annak a lehetőségnek a szabályozása, hogy a fellebbezés kiegészítésére ebben a körben kerülhessen sor. Végül hiányzik a szabályozásból a jogorvoslat biztosítása a súlyos eljárási szabálysértéssel hozott másodfokú döntéssel szemben. Az indítványozó szerint a szabályozás emellett pontatlan, a jogalanyok számára nem kiszámítható, ezért a normavilágosság követelményeinek sem felel meg. Ebben az összefüggésben is utalt a Véleményre, és arra, hogy a szabályozás pontatlansága, és az eljárási garanciák hiánya abból is fakad, hogy nincs egységes bírósági gyakorlat a tekintetben, hogy a büntetőjog és büntető eljárásjog szabályait milyen esetekben alkalmazzák háttérjogszabályként.
- [16] Az indítványozó szerint ezért részben a szabályozási hiányosságok és pontatlanságok vezettek az alapjogsértő döntéshez. Kifejtette, hogy mulasztás megállapításának kezdeményezésére az Abtv. alapján nem jogosult, a szabályozási hiányosságok miatt azt az Alkotmánybíróság hivatalból állapíthatja meg.
- [17] Mindezek miatt a Szabs. tv. 121–122. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését sérti, és kérte a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

[...]

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [19] 2. A Szabstv. 2015. július 1.-2017. december 31. között hatályos, indítvánnyal érintett rendelkezései:

„121. § (1) A bíróság tárgyaláson hozott végzésével szemben az eljárás alá vont személy és a képviselője, valamint a bírósági tárgyaláson jelenlévő előkészítő eljárást lefolytató szerv, az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett is, a végzés közlésétől számított nyolc napon belül halasztó hatályú fellebbezést nyújthat be.

(2) A fellebbezésben elő kell adni annak okát és célját. Az ok téves megjelölése vagy hiánya miatt a fellebbezés elbírálását nem lehet megtagadni.

(3) Az elkésett vagy nem a jogosult által előterjesztett fellebbezést a végzést hozó bíróság elutasítja.

(4) A bíróság az iratokat a fellebbezés beérkezését követő öt napon belül megküldi az illetékes törvényszéknek.

122. § (1) A törvényszék a fellebbezést annak kézhezvételétől számított harminc napon belül tanácsülésen bírálja el. Ennek során az eljárás alá vont személy terhére – az előkészítő eljárást lefolytató szerv által az eljárás

alá vont személy terhére bejelentett fellebbezés hiányában – nem szabhat ki, illetve nem alkalmazhat a megfelelőbbé tett végzésben kiszabott büntetésnél, illetve alkalmazott intézkedésnél súlyosabbat.

(2) Az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami szabálysértési felelősségének megállapítására, szabálysértésének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedés alkalmazására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés kiszabására irányul.”

III.

- [20] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az érdemi elbírálással szemben támasztott követelményeknek.
- [21] 1. A Szabs. tv. 121–122. §-a alkotmányossági vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság mindenek előtt utal arra, hogy a 18/2020. (VII. 21.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) – hivatalból eljárva – mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg a Szabs. tv. 121–122. §-ával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján (Abh., Indokolás [71]–[90]), ami miatt az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – a *res iudicata* joghatása beállt, azaz az ismételt felülvizsgálat kizárt.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy bár az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésére is hivatkozott indítványában, tartalmilag az Abh.-ban foglaltakkal azonos szempontok alapján kérte az Szabstv. 121–122. §-ának alkotmányossági vizsgálatát. Nevezetesen a döntés indokolása írásba foglalásának és az írásbeli indokolás fellebbezési határidőn belüli megismerésének hiányát, valamint a kézbesítés megfelelő szabályainak hiányát állította. Az Abh. ugyanezen szempontok alapján vizsgálta a Szabs. tv. 121–122. §-át, és megállapította, hogy „az eljárás gyorsítása nem írhatja felül a jogorvoslat hatékonyságát” (Indokolás [89]). Megállapította továbbá azt is – a jelen indítványban felvetettekkel összhangban –, hogy az alkotmányossági problémák kiküszöböléséhez a Szabstv. 121–122. §-ában szabályozott eljárási folyamat átgondolása szükséges, azért sem alkotmányos követelmény kimondásával, sem a Szabs. tv. 121–122. §-ának megsemmisítésével nem valósítható meg, hanem mulasztás megállapításának van helye az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján (Indokolás [89]).
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban felhívta a jogalkotót, hogy 2020. december 31-ig szüntesse meg az alkotmánysértő mulasztást és jogalkotói feladatának tegyen eleget.
- [24] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”
- [25] Az egyes törvényeknek nyilvántartásokkal és elektronikus ügyintézésrel összefüggő módosításáról szóló 2020. évi CXXI. törvény módosította a Szabs. tv. 120. §-át – beiktatva egy új, (9) bekezdést –, amelynek célja az Abh.-ban megállapított alkotmánysértő mulasztás megszüntetése volt. A Szabs. tv.-t tehát az Abh.-ban megállapított alaptörvény-ellenes mulasztás alapján, és egyúttal a jelen indítványban felvetettek tekintetében érdemben módosította a jogalkotó. Erre a körülményre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – a Szabstv. 121–122. §-ának megsemmisítésére irányuló részében, mivel az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn – okafogyottá vált, ezért az eljárást az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz kapcsán megállapította, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdésében, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül adta postára, megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék indítvánnyal támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjai].
- [27] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló szabálysértési eljárásban részt vevő fél, nyilvánvalóan

érintettek tekinthető. A panasszal támadott döntéssel szemben további (rendes) jogorvoslati eljárás nem vehető igénybe, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.

- [28] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint: „Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvény-nyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybíróági eljárásnak nincs helye.”
- [29] Jelen alkotmányjogi panasz alapján – bár az indítványban felvetettek részben egybeesnek az Abh.-ban vizsgált alkotmányossági felvetésekkel – *res iudicata* megállapításának nincs helye, mivel a panasz tárgya nem azonos az Abh. alapjául szolgáló panasz tárgyával (nem azonos a támadott bírói döntés és nem ugyanazon ügyben érintett indítványozó az indítvány előterjesztője).
- [30] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság – a felvetett alkotmányossági probléma azonosságára tekintettel – az Abh.-ban a jelen üggyel összefüggő alkotmányossági probléma kapcsán tett megállapításaira figyelemmel folytatta le vizsgálatát.

IV.

- [31] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [32] 1.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó indítványi kérelmét illetően elsőként utal a tisztességes eljáráshoz való joggal, ezen belül a törvényes bíróhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatára.
- [33] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatából a jelen ügy szempontjából a következőket tekinti relevánsnak. Elvi jelentőségű megállapításokat először a – gyakorlata során többször megerősített – 6/1998. (III. 11.) AB határozat tett, így erre a döntésre hivatkozott többek között az Abh. is. A 2/2017. (II. 10.) AB határozatában az Alkotmánybíróság úgy fogalmazott: „A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály *de facto* nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]].” [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]]
- [34] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ez azt jelenti, hogy az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, ugyanakkor egy-egy eljárási szabálysértés esetén is lehet az eljárás egészében *fair*, méltányos, tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [40]].
- [35] 1.2. Az Abh. a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó gyakorlatából a következőket emelte ki: „Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy a jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el [513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734; megerősítette: 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]]. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására [22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]]. Minden jogorvoslat lényegi eleme a »jogorvoslás« lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, megerősítette: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15] és 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog nemcsak a jogorvoslat létezését, hanem a tényleges és a hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták [lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]], hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák, ezáltal kiüresítik, illetve formálissá teszik a jogorvoslathoz való jogot

{14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 41/1991. (VII. 3.) AB határozat, ABH 1991, 193, 194; 22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 411; 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105–106}.

Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a sérelmezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is. A jogorvoslati jog hatékony gyakorlására ugyanis kizárólag a bíróság vagy a hatóság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a jogorvoslatihoz való jog szempontjából tehát korlátozást jelent, ha a fellebbezés benyújtásakor nem áll a jogosult rendelkezésére az írásbeli, indokolt határozat." (Abh., Indokolás [74]–[76])

[36] Az Alkotmánybíróság ezen megállapításait a jelen ügyben is irányadónak tekinti, figyelemmel a két ügyben felmerült alkotmányossági probléma azonosságára.

[37] 2. Az Abh. az indítvány alapjául szolgáló ügyben hozott bírósági döntés alkotmányellenességét nem állapította meg. Ennek indokolásaként az Abh. a következőképpen fogalmazott: „A jogalkalmazás során a bíróságok a konkrét ügyben is kötve voltak az eljárásukra irányadó fenti szabályokhoz. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a bíróságok eljárása az indítványozó ellen folytatott szabálysértési eljárásban megfelelt ezen törvényi rendelkezéseknek.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak az elsőfokú határozat elleni fellebbezéssel és annak elbírálásával kapcsolatos alkotmányos sérelmei nem az ügyben eljáró bíróságok – kézbesítéssel összefüggő – jogalkalmazásából erednek, hanem abból, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-ának szabályozási hiánya következtében – a jogalkotói mulasztás kapcsán már részletezett okokból – alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn." (Abh. Indokolás [94]–[95])

[38] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is figyelemmel volt arra, hogy az indítvány nem jogszabály, hanem bírói döntés vizsgálatára irányul.

[39] Az indítvány ugyan az alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, ám ezzel összefüggésben is fenntartja az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány által felvetett alkotmányossági problémák nem a bírói gyakorlatból, hanem a bíróság által az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésekből – azok hiányos szabályozásából – fakadtak.

[40] Mivel az indítványozó által felvetett alkotmányos sértő gyakorlat nem az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntésből, hanem az eljárás idején hatályban volt jogszabályi rendelkezésekből fakadt, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelme az indítványban felhívott érvek alapján nem állapítható meg.

[41] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság a döntést az Abtv. 47. § (1) bekezdése, az Ügyrend 5. § (1) bekezdése, valamint 31. § (6) bekezdése alapján eljárva hozta meg.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyet

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/504/2018.

